

Täysistunto

Torstai 14.5.2020 klo 16.00—18.40

4. Hallituksen esitys eduskunnalle valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 54/2020 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään nyt päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään puoli tuntia eli 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.32 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi on teknisesti iso uudistus, jonka tavoitteena on yhdistää ja yhtenäistää eri verolajien verotusmenettelyä. Esityksen taustalla on valmisteverotusta ja autoverotusta koskevan toimivallan siirto Tullilta Verohallinnolle. Siirto toteutettiin viime vaalikaudella, ja sen tavoitteena oli keskittää verotusta entistä selvemmin yhteen asiantuntijaorganisaatioon. Näin mahdollistettiin verovelvollisille yhden luukun periaatteen toteutuminen verotuksessa. Tuossa yhteydessä menettelysäännöksiä ei muutettu, vaan verotus jäi toimitettavaksi entisin menettelyin ja Tullin ylläpitämin tietojärjestelmin. Valmisteverotuksen ja autoverotuksen menettelysäännösten uudistaminen on jatkoa viime hallituksessa olleelle Verohallinnon verotus- ja veronkantomenettelyn laajalle yhdenmukaistamiselle ja yksinkertaistamiselle, jota on toteutettu vaiheittain osana Verohallinnon tietojärjestelmä uudistusta.

Hyvä puhemies! Esityksen tavoitteena on siis yhdenmukaistaa valmisteverotuksen verotus- ja veronkantomenettelyjä sekä muutoksenhaku- ja seuraamusjärjestelmiä muita Verohallinnon kantamia veroja koskevien menettelyjen kanssa. Yhdenmukaistaminen yksinkertaistaisi ja selkeyttäisi verolainsäädäntöä ja sitä kautta keventäisi verovelvollisten sääntelytaakkaa, ja samalla Verohallinnon toiminta tehostuisi. Menettelymuutokset mahdollistaisivat Verohallinnon uuden tietojärjestelmän käyttöönoton myös valmisteverotuksessa, millä tavoitellaan säästöjä myös tietojärjestelmäkustannuksissa.

Esityksen tavoitteena on edistää oikeansisältöisten ilmoitustietojen oikea-aikaista antamista hallinnollisesti tehokkaasti ja kannustaa verovelvollisia korjaamaan virheet omaaloitteisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2020 vp

Lisäksi esityksen tavoitteena on lisätä sähköistä asiointia ja näin vähentää Verohallinnon hallinnollista työtä, paperiasiointiin liittyviä kustannuksia ja myös verovelvollisen hallinnollista taakkaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmisteverotuslakia, verolajikohtaisia valmisteverolakeja ja eräitä sellaisia maksuja koskevia lakeja, joihin sovelletaan valmisteverotuksen menettelysäännöksiä. Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi uusi autoverolaki. Lisäksi muutettaisiin muun muassa oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia, arvonlisäverolakia, veronkantolakia sekä veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia.

Arvoisa puhemies! Valmisteverojen ja autoveron määrään tai veron muihin perusteisiin ei ehdoteta muutoksia. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ainoastaan Verohallinnon kantamia valmisteveroja koskevaa verotusmenettelyä. Tullin tietyissä maahantuonnin tilanteissa kantamia valmisteveroja koskeva tullilainsäädäntöön perustuva menettely säilyisi ennallaan.

Autoverotusta koskevat ehdotukset koskisivat pääosin sekä Verohallinnon että Liikenne- ja viestintäviraston menettelyjä. Valmisteverot muutettaisiin oma-aloitteisiksi veroiksi, ja niiden ilmoittamiseen, maksamiseen, määräämiseen ja muutoksenhakuun sovellettaisiin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia. Valmisteveroja koskevista yhteisistä erityismenettelyistä säädettäisiin jatkossakin valmisteverotuslaissa.

Verolajikohtaiset menettelysäännökset jäisivät valmisteverolakeihin. Valmisteverotuksessa säännöllisesti toimivien verovelvollisten veron ilmoittamisen ja maksamisen määräaika olisi jatkossa sama kuin arvonlisäverotuksessa ja pidentyisi näin ollen kahdella viikolla.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun: Muutos veron maksamisen jaksotukseen tarkoittaisi muutoksen voimaantulovuonna vajaan 600 miljoonan euron kertaluonteista valtion verotuoton pienentymistä veronmaksun myöhentyessä. Jatkossa myös satunnaisesti toimivat verovelvolliset ilmoittaisivat ja maksaisivat veron kalenterikuukauden mittaiselta verokaudelta, mikä pidentäisi myös näiden toimijoiden ilmoitus- ja maksuaikaa nykyisestä. Tietyissä tilanteissa sovellettavasta veron vähennysmenettelystä luovuttaisiin ja siirryttäisiin hakemuksesta myönnettävään veron palautukseen.

Autovero olisi jatkossakin maksuunpantava vero, johon sovellettaisiin pääosin samoja menettelyjä kuin muihin maksuunpantaviin veroihin. Rekisteröityjen asiamiesten uusien ajoneuvojen ilmoittaminen olisi jaksokohtaista, ja kaikista kalenterikuukauden aikana rekisteröidyistä ajoneuvoista annettaisiin vain yksi veroilmoitus. Muiden ajoneuvojen veroilmoittamiseen ehdotetaan myös muutoksia.

Menettelymuutokset tulisivat voimaan pääosin vuoden alusta, samaan aikaan kun valmistevero- ja autoverotus siirretään Tullin ylläpitämistä tietojärjestelmistä Verohallinnon uuteen verotusjärjestelmään.

17.37 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Valmisteverot ovat välillisiä veroja, jotka kohdistuvat tuotteiden kulutukseen tai käyttöön. Niiden pääasiallinen tarkoitus on kartuttaa valtion verotuloja. Lisäksi niillä on ympäristöohjaukseen tai terveystalouteen liittyviä tavoitteita.

Autovero on taas kertaluonteinen vero, josta säädetään autoverolaissa. Vuonna 19 autoveron tuotto oli yhteensä noin miljardi euroa. Tällä esityksellä valmistevero- ja autoverotuksen menettelysäännöksiä yhdenmukaistetaan muita veroja koskevien menettelyiden kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2020 vp

Valmisteverotuksen ja autoverotuksen säännösten uudistaminen on jatkoa Sipilän hallituksen mukaiselle verotusmenettelyjen yhdenmukaistamiselle ja yksinkertaistamiselle.

Esityksen tavoitteena on siis yksinkertaistaa ja selkeyttää verolainsäädäntöä ja sitä kautta keventää sääntelytaakkaa ja tehostaa Verohallinnon toimintaa. Lisäksi tavoitteena on tietysti mahdollistaa Verohallinnon uuden tietojärjestelmän käyttöönotto, millä tavoitellaan säästöjä tietojärjestelmäkustannuksissa. Lisäksi ylipäättään on järkevää lisätä sähköistä asiointia ja näin vähentää hallinnollista työtä, paperiasiointiin liittyviä kustannuksia sekä verovelvollisten byrokraattista taakkaa. Sähköisen menettelyn lisääminen valmiste- ja autoverotuksessa nopeuttaa ja tehostaa Verohallinnon työtä ja mahdollistaa näin henkilöstöresurssien kohdistamisen entistä tuottavammin.

Puhemies! Hallinnollisen taakan keventäminen Verohallinnon asiakkailta mutta erityisesti yrittäjiltä on keskustan talous- ja verolinjauksen mukaista. Uudistus helpottaa yrittäjien arkea ja selkeyttää hallinnollista taakkaa, joten asia on tervetullut. Lainsäädännön yhtenäistäminen on myös linjassa keskustan viime kaudella tekemän norminpurkutyön hengen kanssa. Kiitän ministeri Kulmunia asian selkeästä ja asiantuntevasta esittelystä.

17.40 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Vaikka asia nyt ei ihan suoraan autoverotusta liippaa, niin haluan kuitenkin tuoda esille sen, että kun meillä on työryhmiä, jotka pohtivat tällä hetkellä liikenteen verotusta, niin täytyy kyllä henkilökohtaisesti todeta, että hieman kauhulla jopa odotan sitä lopputulemaa, koska näyttää siltä, että kun pitää valtion kassaan saada verotuloja, niin se auto on juuri se ensimmäinen, johon puututaan. Itse lasinkin ihan huvikseen, katsoin leasinghintoja ja vähän muita hintoja ja sanoisin näin, että suuressa osassa maata, missä julkinen liikenne ei toimi — eikä se tule kunnolla toimimaan rahapanostuksista huolimatta — aktiiviselle työssäkäyvälle väestölle ja harrastavalle väestölle, joka joutuu liikkumaan paikasta toiseen, oman auton pitäminen on esimerkiksi Helsinkiin verrattuna 10, 20 tai 30 kertaa kalliimpaa kuin täällä 53 euron HSL:n kuukausilippu, jos on vuosisopimus. Tämä osoittaa sen, että kyllä meidän täytyy autoverotuksen tasoa ja koko autoilun kustannusten tasoa painaa merkittäväällä tavalla alaspäin, koska ei voi olla oikein, että joltakin väestöryhmältä, joka on pakotettu käyttämään omaa autoa, otetaan rahaa koulutukseen, sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja muualle valtion budjetin täytteeksi.

Jotakin muuta tämän tilalle täytyy keksiä. Jos me ajattelemme meidän päästötavoitteita, että meidän pitäisi puolittaa päästöt, niin ainut tapa siihen on, että autokanta uusiutuu, ja se ei voi uusiutua, ellei verotusta rukata niin, että autovero poistuu kokonaan. Tämä on sillä tavalla tärkeä asia, koska meillä on myös tavoitteita liikenneturvallisuuden puolesta, ja jos autokanta ei uusiudu, jos uudet autot ovat liian kalliita, niin silloin kysyntä kohdistuu Suomen rajojen ulkopuolelle, ja mitä vanhempi auto, lähtökohtaisesti sen turvattomampi. Tämän asian haluan tuoda myös valtiovarainministerin läsnä ollessa esille.

17.42 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitysjärkälä, 418 sivua, annettiin eduskunnalle jo 23. huhtikuuta eli kolme viikkoa sitten. On tietysti täysin ymmärrettävää, että se on vasta nyt lähetekeskustelussa. On tietysti haluttu antaa kaikille kansanedustajille mahdollisuus perehtyä tähän, ensin lukea tämä ja sitten vielä syventää perehtymistään tähän esitykseen. Tosiaan heikommalla lukijalla on voinut tässä kulua toinenkin iltapuhde, ainakin osaksi.

Tämän esityksen juuret ovat siellä vuoden 2017 alussa, pääministeri Juha Sipilän hallituskaudella, jolloin valmisteverotus ja autoverotus siirrettiin Tullilta Verohallinnolle. Ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2020 vp

luttiin siirtää nämäkin veromuodot saman asiantuntijaorganisaation alle, joka yleensäkin verotuksen toimittaa. Tässä valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamisessa on kyse näitä veroja koskevan verotusmenettelyn merkittävästä yhdenmukaistamisesta muiden verojen verotusmenettelyjen kanssa. Eri menettelyt säilyvät vain, jos verolajikohtaiset erot sitä ehdottomasti edellyttävät. Jatkossa valmisteverot voidaan hoitaa Verohallinnon OmaVero-palvelun kautta. Autovero olisi jatkossakin maksuunpantava vero, johon sovellettaisiin pääosin samoja menettelyjä kuin muihin maksuunpantaviin veroihin sovelletaan.

Arvoisa puhemies! Esitys on tärkeä, sillä se keventäisi erityisesti yrittäjien hallinnollista taakkaa ja helpottaisi siten heidän arkeaan. Lainsäädännön yhtenäistäminen selkeyttää toimintaympäristöä. Jatkossa esimerkiksi yrityksen hakeutuminen rekisteröidyksi autoveroilmoittajaksi helpottuisi, nopeutuisi ja olisi maksutonta. Verohallinto voisi myös antaa hakemuksen perusteella ennakkoratkaisun ajoneuvon verotusarvosta. Esityksellä ei ole minäkäänlaista vaikutusta valmisteveron tai autoveron määräytymisperusteisiin, mutta se muun muassa pidentäisi valmisteveron maksuaikaa, joka olisi vastaisuudessa sama kuin arvonnäköverolla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.